

3-6 YAŞ GELİŞİM ÖZELLİKLERİ

GELİŞİM NEDİR?

- **Gelişim,**
  - **Çocuğun hareket etmeyi,**
  - **Düşünmeyi,**
  - **Hissetmeyi,**
  - **Başkalarıyla ilişki kurmayı öğrendiği, ileriye doğru giden bir değişim sürecidir.**
- **Gelişim ana rahminde başlar ve ömür boyu devam eder.**

Gelişim zihinsel, bedensel, duygusal ve sosyal gelişim alanları olmak dört gelişim alanında gerçekleşir. Bu alanların her hangi birisindeki olumlu ya da olumsuz etki diğer gelişim alanlarını da etkiler.

BEDENSEL GELİŞİM

3 yaşından itibaren çocuk;

- **El ve ayaklarını koordine edebilir,**
- **Kendi kendine yemek yiyebilir, çatal ve kaşığı rahatlıkla kullanabilir,**
- **Merdiven inip çıkabilir.**

4 yaşından itibaren çocuk;

- **Tek ayak üzerinde zıplayabilir,**
- **Ev işlerinde ufak sorumluluklar alabilir,**
- **Kalem kağıt makas işlerinde elleri yatkınlaşabilir.**

5 yaşından itibaren çocuk;

- **Sofrada yumuşak yiyecekleri kesebilir,**
- **Resim yapabilir,**
- **Ayakkabısını bağlayabilir,**
- **Duvarlara tırmanıp yürümek isteyebilir.**

6 yaşından itibaren çocuk;

- **Çok rahat ip atlayabilir,**
- **Lastik atma top atma gibi oyunlar oynayabilirler.**

3-6 YAŞ ZİHİNSEL GELİŞİM

- **Bu dönemde geliştirilmesi gereken en önemli zihinsel beceri GİRİŞİMCİLİK özelliğinin kazanılmasıdır**

- **Ben merkezcidir**

3-4 yaş civarında çocuklar bir objeye bir başkası tarafından farklı gözle bakılabileceğini düşünemezler. Zihinsel olarak kendi üzerlerine yoğunlaşmışlardır, başkalarının görüş açılarını kavrayamazlar.

- **Tek ve belirgin özelliğe göre sınıflandırma.**

Nesneleri tek ve belirgin özelliklerine göre sınıflandırmayı başarabilirler.

- **Birbirine bir yönden benzer maddelerin diğer yönlerden farklı olduklarını göremezler.**

- **Bütünleştirme vardır.**

Bütünleştirme; çocuğun yaşam tecrübelerini kullanarak yeni karşılaştığı duruma elindeki bilgileri kullanarak uyum sağlamasıdır. İlk kez karşılaştığı bir olayı elindeki bilgileri kullanarak açıklar.

- **Simgesel anlamlar yükleme.**

- **Anne babaya bağlılık vardır.**

- **Korunum işlemi için gerekli mantıksal düşünme yeteneğinden yoksundurlar.**

HANGİ DUYGULAR

Korku, sevinç, üzüntü ve öfke dört temel duygudur.

Duygular belirli durumlar karşısında hissettiğimiz heyecanlardır. Tüm insanlar birçok duyguyu yaşar, hisseder. Öfke, korku, sevinç, kıskançlık, acıma, korku, utanç vb...

İyi-kötü, doğru yanlış duygu yoktur. Kız erkek farkı gözetmeden bu duyguları çocukların göstermesine izin vermek, onların kişilik gelişimleri için önemlidir.

Bazı toplumlarda duyguların, cinsiyete özgü kalıplar içinde yaşanmasına izin verildiği görülmektedir. Toplumumuz için de söz konusu olan cinsiyete özgü duygulara örnek olarak kızların kızmasına ve gülmesine erkeklerin korkmasına izin verilmemesi, buna karşın erkeklerin öfkelenmesi, kızların ağlamasının normal karşılanması gösterilebilir. Böylece gerçek duygusunu gösteremeyen bireyler kendilerini tam olarak ifade edilmemiş

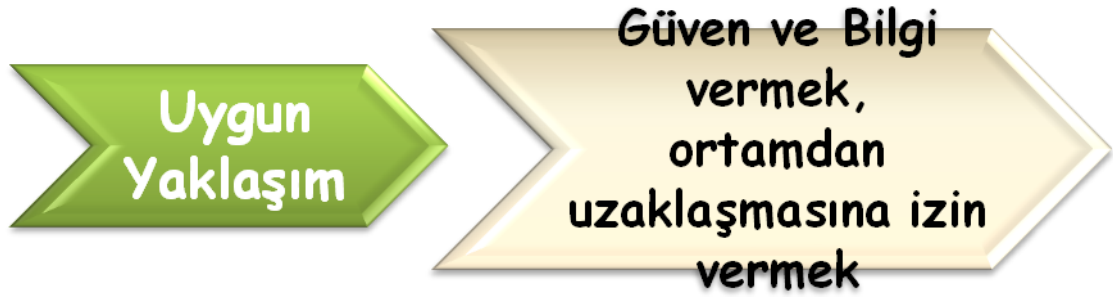
hissederler. Her iki cins için de toplumsal cinsiyet ayırımı yapılmadan farklı duyguları yaşamak ve gerektiğinde uygun biçimde ifade ve kontrol etmeyi öğrenmek yaşamsal önem taşır.

Kız erkek farkı gözetmeden bu duyguları çocukların göstermesine izin vermek onların kişilik gelişimleri için son derece önemlidir.

DUYGULAR İHTİYAÇLAR VE UYGUN YAKLAŞIMLAR

KORKU

Nedeni	• Var oluşa yönelik tehdit, tehlike
Davranış	• Geri çekilme, korkulu bir beden dili
İhtiyaç	• Güvenlik

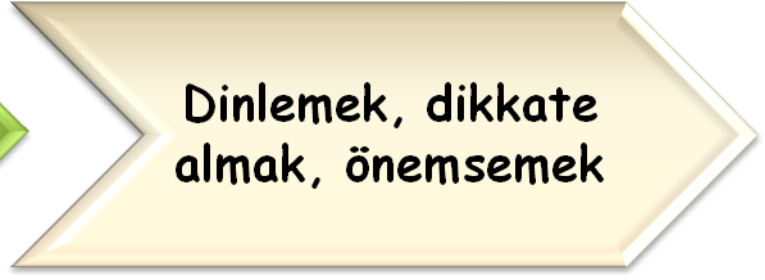

ÖFKE

NedeniKE	• Alanına girilmesi, haksızlık
Davranış	• Bağırma, beden diliyle alanını genişletme
İhtiyaç	• Duyulma

**Uygun
Yaklaşım**

**Dinlemek, dikkate
almak, önemsemek**

SEVİNÇ

Nedeni

• Kazanç

Davranış

• Gülmek, neşeli bakmak, enerji dolu olmak

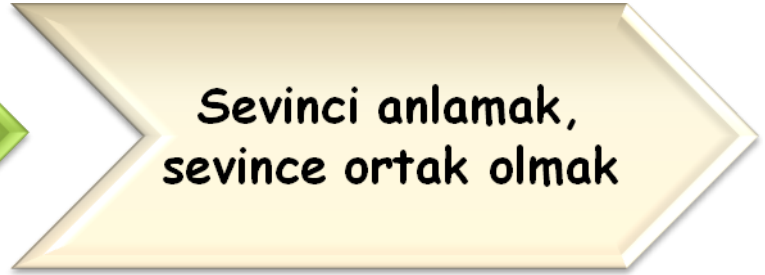

İhtiyaç

• Paylaşmak

**Uygun
Yaklaşım**

**Sevinci anlamak,
sevince ortak olmak**

ÜZÜNTÜ

Nedeni

• Kayıp

Davranış

• Ağlamak, enerjinin düşmesi

İhtiyaç

• Duygusal destek

SOSYAL GELİŞİM

- **Sosyal ilişkinin nasıl kurulduğunu öğrenir.**

İlk çocukluk evresinde çocuk, sosyal ilişkinin nasıl kurulduğunu, ev dışındaki insanlarla, özellikle kendi yaşlılarıyla nasıl beraber olunacağını öğrenmeye başlar; uyum ve iş birliği gelişir. Çalışmalar, bu yaşlarda oluşan sosyal tavır ve davranışların önemli olduğunu ve bazı küçük farklılıklar dışında tüm çocuklarda bunlara rastlanabildiğini göstermiştir. İlk çocukluk döneminde, çocuğun diğer kimselerle olan çok sayıda ilişkisi, onun sosyal gelişimini artırır. Bu nedenle anaokuluna giden çocuklar etraflarıyla daha çok ilişki kuracaklarından, sosyal faaliyetleri aile ve komşu düzeyinde sınırlı kalan çocuklara göre daha iyi bir sosyal uyum gösterirler.

- **Negativizmden kurtulur ve çevresiyle olumlu ilişkiler kurmaya başlar.**

2.5 yaşlarında çocuk üzerinde bulunan negativizm (olumsuzluk) aileleri endişelendirebilir. Anneler çocuklarını tekrar kontrolleri altına almaya çalışırlar. Bu evrede oluşan saplantılar ve ruhsal bunalımlar, ileriki yıllarda inatçılık ve direnç belirtileri şekline dönüşür. Kendini denetleyebilen bağımsızlık duygusuyla özgürlüğünü kazanmaya başlayan çocuk etrafiyle yeniden iş birliği kurmaya çalışır.

- **Sorgu çađı içerisindedir.**

2- 2.5 yaşlarında başlayan sorgu çağı 4 yaşlarında en yüksek düzeye ulaşır. Bu evrede ocuk “nasıl” ve “niçin” sorularını ısrarla sorar. Anne babalar çocukların sorularını hassasiyetle ele alarak çocuğun anlayabileceği Őekilde doğru olarak yanıtlanmalıdır.

- **Oedipus atışması.**

Erkek ocuklar için anneyi babadan kıskanma ve babaya duyulan fke. Kız ocuklar içinse tam tersidir.

Kaynakça : ocuk Psikolojisi Haluk Yavuzer 2001, 7-19 yaş aile eđitimi programı.